

Wvggz klachtencommissie

FPA Utrecht, Den Dolder

Beslissing inzake klacht d.d. 20 oktober 2020 van de heer [klager]

Inleiding

Samenstelling van de klachtencommissie (*hierna: de commissie*):

- [voorzitter], voorzitter;
- [psychiater-lid], psychiater;
- [algemeen lid], algemeen lid.

Ambtelijke ondersteuning werd verleend door [ambtelijk secretaris].

De commissie heeft kennis genomen van de volgende stukken:

- het klaagschrift d.d. 20 oktober 2020 van [klager];
- de schriftelijke reactie d.d. 26 oktober 2020 van [psychiater];
- het behandelplan;
- de beschikking [datum] van de [rechtbank] (zorgmachtiging)
- de schriftelijke beslissing d.d. 2 oktober 2020 tot insluiting;
- dagrapportages over de periode 1 t/m 23 oktober 2020;
- het verslag van de mondelinge aanvulling d.d. 4 november 2020 van [psychiater];
- de reactie van de patiëntvertrouwenspersoon d.d. 12 november op de mondelinge aanvulling.

In verband met de sinds oktober 2020 verscherpte 'Coronamaatregelen' heeft de commissie afgezien van een fysieke hoorzitting en heeft de commissie partijen -gezamenlijk en met beeld en spraak-gehoord door middel van een videoconferentie, gehouden op 3 november 2020.

De commissie heeft door middel van voornoemde videoconferentie gehoord:

- [klager], (*hierna: klager*);
- [PVP], PVP;
- [psychiater], psychiater, (*hierna: verweester*).

Klager heeft de verbinding kort voor het einde van de mondelinge behandeling verbroken.

1. Het klaagschrift

Op 20 oktober heeft klager zich gewend tot de klachtencommissie. Zijn klaagschrift in de zin van artikel 10:3 Wet Verplichte Geestelijke Gezondheidszorg (Wvggz) richt zich tegen:

- de beslissingen d.d. 2 oktober 2020 tot:
 - insluiting in een separeerverblijf;
 - insluiting in de eigen kamer (kamerprogramma);
 - beperking bewegingsvrijheid;
- de beslissingen tot continuering van de beslissing van 2 oktober 2020.

De klacht houdt het volgende in:

Klager dient een klacht in tegen de beslissingen van 2 oktober omdat hij zich als een dier behandeld voelt. Klager is vanaf 2 oktober 2020 op één keer na niet naar buiten geweest.

Daarnaast dient klager een klacht in over de voortdoring van de beslissing van 2 oktober. Het helpt klager niet en frustreert hem alleen maar.

Er worden beloftes gedaan maar niet nagekomen. Zo is de beloofde uitbreiding van het kamerprogramma per 11 oktober niet nagekomen. Tijdens de separatie van 15 tot 18 oktober mocht klager niet naar de wc, terwijl dat wel was beloofd.

Klager wil schadevergoeding in verband met deze onrechtmatige behandeling en zal dat later toelichten.

2. Zienswijze van behandelaar

Op 26 oktober 2020 heeft verweerster een schriftelijk reactie naar de klachtencommissie verzonden. Deze reactie houdt het volgende in.

Klager is eind april 2020 heropgenomen op de FPA omdat hij zijn woonplek kwijtraakte en omdat hij zijn ambulante begeleiders dusdanig bedreigde dat zij niet meer in staat waren hem ambulant te begeleiden. De opname bij de FPA was ter overbrugging totdat er een geschikte vervolgplek werd gevonden. In de tussentijd kreeg klager kanker en hierdoor werd zijn opname bij de FPA verlengd. Nadat de chemotherapie was afgerond is er een behandelimpasse ontstaan en was er steeds meer sprake van het toepassen van verplichte zorg. Omdat duidelijk werd dat de behandelimpasse niet doorbroken werd, is met spoed gezocht naar een andere plek. Klager kreeg op 12 oktober te horen dat hij voor een time-out opname werd overgeplaatst naar een andere instelling. Naast klager heeft ook het behandelteam er moeite mee dat het niet gelukt is om de behandelimpasse te doorbreken. Het team hoopt klager met behandeladviezen van het huidige behandelteam beter te kunnen begeleiden, wanneer klager naar de FPA zou terugkeren.

In de periode van 2 oktober tot 23 oktober is de begeleiding van klager uiterst moeizaam verlopen. Er waren dagelijks incidenten van verbale agressie en het niet opvolgen van instructies. Daarnaast was er zo nu en dan ook sprake van zelfbeschadigend gedrag. Op 2 oktober had klager een rustprogramma. Hij weigerde terug te keren naar zijn kamer en deed dreigende uitspraken. Hierop is het rustprogramma omgezet naar een kamerprogramma met gesloten deur. Vervolgens bleef klager onrustig en dreigen en zei zichzelf iets aan te doen. Hij was niet meer te begeleiden en werd heel kort gesepareerd. Op die dag is aan klager uitgelegd dat hij onder begeleiding op het terrein mocht wandelen mits het toestandsbeeld het toeliet. Klager is tot 7 oktober 2020 dagelijks meerdere malen naar buiten geweest. Na een incident waarbij klager buiten dreigend was naar een voorbijganger, is het verlof ingetrokken.

In verband met het instabiele toestandsbeeld van klager is het kamerprogramma nauwelijks uitgebreid. Voor 2 oktober werd er meer een lik op stuk beleid gevoerd: momenten van afwijkend gedrag werden beantwoord met korte momenten van begrenzing middels insluiting. Omdat dit niet tot stabilisatie leidde en klager aangaf dat het onduidelijk voor hem was, is besloten tot een ander beleid: het programma en de begeleiding van klager werden aangepast wanneer klager langere tijd, doorgaans 24 uur, bepaald ongewenst gedrag achterwege liet en hiermee een teken van enige stabiliteit was te zien. Dit gaf duidelijkheid voor klager en voor het team. Het team kreeg de indruk dat klager iets beter te begeleiden was. Klager kan het gevoel gekregen hebben dat het allemaal te lang duurde.

Op 12 oktober is het kamerprogramma van klager aangepast. Klager werd vanaf 12 oktober niet meer overdag maar alleen nog voor de nacht ingesloten. Om het kamerprogramma uit te breiden was het nodig om eerst het insluiten overdag te staken. Misschien is dat voor klager niet duidelijk geweest.

Verweerster kan in het dossier niet terugvinden dat aan klager is toegezegd dat hij tijdens de separatie van 15-18 oktober gebruik mocht maken van het toilet in de separeergang in plaats van de po in de separeerruimte. Dit wordt ook alleen toegestaan wanneer iemand goed te begeleiden is. Hiervan was helaas geen sprake. Klager werd gedurende de separatie met het HBT team benaderd en deed uitspraken over zelfbeschadiging.

3. Bespreking ter zitting

3a. Toelichting door klager:

Klager geeft aan dat hij ten onrechte zo lang is gesepareerd. Hij is niet goed behandeld en het heeft te lang geduurd. Het ging redelijk goed met klager en hij wilde eruit. Maar dat mocht niet. Klager is het met verweerster eens dat alles steeds eindigde in strijd. Dat was te voorkomen geweest door duidelijke afspraken. Maar afspraken werden niet nagekomen en dan wordt klager boos.

Klager weet dat hij zich heeft misdragen, maar het insluiten heeft veel te lang geduurd.

Klager vindt de mondelinge behandeling van zijn klacht door middel van beeldbellen een rare situatie.

3b. Toelichting door de PVP:

De PVP heeft tijdens de insluiting van klager veel contact met klager gehad. Klager had het heel zwaar. Hij wilde een klacht indienen om weer te geven wat het voor hem heeft betekend.

De insluiting van klager was niet doelmatig. Toen bleek dat het niet werkte had het team opnieuw moeten beginnen. Klager heeft het nodig om naar buiten te gaan en meer activiteiten te hebben.

In de decursus is te zien dat het in het weekend van 2 oktober heel goed met klager ging. In de verslagen staan lage BVC scores. Op 5 oktober ging het mis omdat het kamerprogramma niet echt werd uitgebreid. Klager begreep dat niet. Op 8 oktober gaf verweerster aan dat het insluiten zou worden afgeschaald. Toen dat toch niet zo bleek te zijn is klager uit pure frustratie boos geworden.

3c. Toelichting door verweerster:

Het was een hele vervelende tijd voor klager en voor het behandelteam. Dat spijt verweerster.

Klager bleek steeds een andere opvatting te hebben dan het behandelteam over de gemaakte afspraken. Met klager werd bijvoorbeeld afgesproken dat hij na 24 uur de volgende stap zou maken. Maar klager dacht dat afgesproken was dat het kamerprogramma helemaal zou worden opgeheven. Klager kan zaken niet altijd goed onthouden en dat maakte het ingewikkeld. De afspraken zijn goed opgeschreven en goed besproken met klager, maar in de beleving van klager waren er andere afspraken gemaakt. Hierdoor kwamen zij steeds in een patstelling terecht en eindigde het ook steeds in strijd.

Verweerster is het met klager eens dat het insluiten te lang heeft geduurd. In het weekend van 2 oktober ging het beter met klager, mede door het gegeven dat klager in het weekend werd begeleid door begeleiders die klager heel goed kennen. Maar in de beslissing over uitbreiding van het programma is ook hetgeen er voor het weekend is gebeurd, meegewogen.

Enkele weken lang is het 'lik op stuk beleid' gevoerd. Na gevaarlijk gedrag of verbale agressie werd klager voor 15 minuten naar zijn kamer gestuurd. Dat werkte altijd goed. Na de laatste chemokuur werkte dat niet meer en is er gekozen voor een andere aanpak. Na afloop van de chemotherapie is er iets veranderd in de behandelrelatie. De chemotherapie zelf kan daar de oorzaak van zijn, maar ook de hechtingsstoornis van klager. Het team is tijdens de behandeling steeds bij hem geweest. Zij namen de rol van vader en moeder over maar na de behandeling keerde klager op de afdeling weer terug in de patiëntenrol.

4. Vervolg procedure

Op 4 november 2020 is verweerster desgevraagd in de gelegenheid gesteld haar toelichting ter zitting aan te vullen. Deze aanvulling houdt het volgende in:

*"Verweerster geeft aan dat zij denkt dat tijdens de zitting onvoldoende duidelijk is geworden dat zij anders had kunnen handelen op een bepaald moment.
In het weekend van 3/4 oktober ging het inderdaad goed met klager en liet hij gewenst gedrag zien. Het zou beter geweest zijn wanneer het kamerprogramma op een voor klager duidelijker manier zou zijn aangepast en zijn gedrag direct enig voordeel voor hem zou hebben opgeleverd.
In de beleving van klager heeft hij nu nog 24 uur moeten wachten. Verweerster heeft er te weinig rekening mee gehouden dat het voor patiënt belangrijk was om na het weekeind direct een effect te ervaren van zijn goede gedrag tijdens het weekeind. Achteraf gezien had verweerster dat anders willen doen."*

Klager is in de gelegenheid gesteld om op de aanvulling van verweerster te reageren. De commissie heeft op 12 november 2020 een schriftelijke reactie van de patiëntvertrouwenspersoon van klager ontvangen. Deze reactie houdt het volgende in:

Klager is blij met de erkenning van verweerster dat het anders had gekund. In het weekend van 3 en 4 oktober liet hij gewenst gedrag zien. Dat dat niet werd beloond met afschaling/opheffen van het kamerprogramma was verwarrend en leidde tot veel frustratie. Er is niet voldaan aan het algemene rechtsbeginsel van doelmatigheid. Tijdens de hoorzitting is dit aan de hand van de BVC-scores ook onderbouwd.

De klachten van klager zijn te onderscheiden in:

- a. klachten over de drie initiële besluiten (tot separatie; kamerprogramma; en beperking bewegingsvrijheid); en
- b. klachten over continuering van de drie maatregelen.

Met andere woorden voor zover de commissie de initiële besluiten al als rechtmatig beoordeelt, verzoekt klager de klachten over de continuering van de drie maatregelen gegrond te verklaren.

Door het verloop van de zitting heeft klager zijn verzoek tot schadevergoeding niet toegelicht. Het is duidelijk dat hij zich in zijn recht voelde aangetast. Klager voelde zich niet menselijk behandeld. Hij verzoekt de commissie om een passende financiële genoegdoening en verwacht dat de commissie zich hierbij laat leiden door jurisprudentie.

5. Beoordeling

Gelet op de ingebrachte stukken en gehoord de toelichtingen op de zitting is de commissie tot de volgende beoordeling gekomen.

Ter zitting heeft de commissie vastgesteld dat de klacht zich beperkt tot de beslissing d.d. 2 oktober 2020 tot insluiting in de eigen kamer dan wel in een separeerverblijf en zich met name richt op de continueren daarvan in de periode van 5 tot en met 22 oktober.

De commissie stelt vast dat klager is gediagnostiseerd met een autisme spectrumstoornis, een schizofrenie spectrumstoornis en een reactieve hechtingsstoornis. Klager is in april 2020 ter overbrugging bij de FPA Utrecht opgenomen nadat hij zijn woonplek was kwijtgeraakt. In verband met een behandeling met chemotherapie in het ziekenhuis is de opname bij FPA Utrecht verlengd. Op 22 oktober 2020 is klager voor een time-out overgeplaatst naar een andere instelling, alwaar klager ten tijde van de mondelinge behandeling van zijn klacht verbleef.

Voorts stelt de commissie vast dat klager bij de FPA Utrecht verbleef in het kader van een zorgmachtiging, afgegeven door de [rechtbank] op [datum] voor de duur van zes maanden. De zorgmachtig legitimeert onder meer insluiting als vorm van verplichte zorg.

De commissie stelt het volgende voorop.

Iedere vorm van verplichte zorg dient met terughoudendheid te worden toegepast en vooraf getoetst te worden aan de algemene beginselen van proportionaliteit, subsidiariteit, veiligheid en effectiviteit. Aan een betrokkene kan verplichte zorg worden verleend indien het gedrag van de betrokkene als gevolg van zijn psychische stoornis leidt tot (een aanzienlijk risico op) ernstig nadeel voor zichzelf of anderen. Verplichte zorg kan alleen worden verleend als uiterste middel. Met betrekking tot de daadwerkelijke uitvoering van iedere vorm van verplichte zorg dient de zorgverantwoordelijke van een betrokkene een schriftelijke beslissing op te stellen met een inhoudelijke motivering en te wijzen op de mogelijkheid van het klachtrecht.

De geneesheer-directeur stuurt de betrokkene (en zijn advocaat en eventuele vertegenwoordiger) een afschrift van die beslissing met een brief die de betrokkene informeert over de verplichte zorg.

De commissie stelt vast dat verweester de beklagde beslissing conform de geldende regelgeving op schrift heeft gesteld en aan klager ter hand heeft gesteld. De geneesheer-directeur heeft klager en diens advocaat een afschrift van de betreffende brief met een informatiebrief gezonden.

Ten aanzien van de inhoudelijke gronden voor de beslissing van 2 oktober 2020 tot insluiting overweegt de commissie dat voldoende aannemelijk is gemaakt dat klager voorafgaand aan de beslissing verbaal en fysiek dreigend was, suïcidale uitspraken deed en zich niet goed meer liet aansturen. Nu het eerder gevoerde beleid niet meer effectief was, volgt de commissie verweester in haar inschatting dat het insluiten in de eigen kamer, dan wel een separeerverblijf noodzakelijk was ter voorkoming van ernstig nadeel voor klager zelf en voor anderen. De commissie is van oordeel dat de beslissing tot insluiting op 2 oktober 2020 op goede gronden is genomen en acht de insluiting op 2 oktober 2020 onder de gegeven omstandigheden qua proportionaliteit, subsidiariteit, veiligheid en effectiviteit gerechtvaardigd.

De commissie stelt vast dat na 2 oktober 2020 met het ingestelde kamerprogramma is getracht het toestandsbeeld van klager te stabiliseren. Het uiteindelijke doel was om klager geleidelijk naar de afdeling te mobiliseren en het kamerprogramma stapsgewijs uit te breiden wanneer klager langere perioden van gewenst gedrag liet zien. Dat is echter niet goed gelukt. Toen bleek dat de behandelrelatie was vastgelopen en niet tot het opheffen van de insluiting kon worden gekomen is voor klager een plek bij een andere instelling gezocht en gevonden.

De commissie stelt vast dat partijen het er over eens zijn dat:

- de insluiting uiteindelijk lang heeft geduurd;
- klager in het weekend van 3 en 4 oktober gewenst gedrag heeft laten zien;
- klager na het weekend van 3 en 4 oktober en vanaf 12 oktober een substantiële uitbreiding van zijn kamerprogramma had verwacht.

Klager heeft betoogd dat het uitblijven van de uitbreiding van zijn kamerprogramma tot veel onbegrip en frustratie heeft geleid. Volgens klager heeft juist dat onwenselijk gedrag en het continueren van de insluiting tot gevolg gehad. Verweerster heeft betoogd dat de chemotherapie die klager heeft ondergaan en de intensieve begeleiding daarbij van klager door het behandelteam, van invloed is geweest op de behandelrelatie. Hierdoor lukte het niet meer om klager goed te begeleiden. Verweerster is evenwel achteraf van mening dat zij er te weinig rekening mee heeft gehouden dat het voor klager belangrijk was om na het weekend van 2 en 3 oktober direct een effect van gewenst gedrag te ervaren. Achteraf gezien had verweerster dat anders willen doen.

De commissie ziet zich in deze zaak gesteld voor de vraag of van verweerster verwacht had mogen worden dat zij op basis van de informatie over het toestandsbeeld van klager en haar inzicht in het ziektebeeld van klager, eerder had dienen te besluiten tot uitbreiding van het kamerprogramma en hiermee tot een minder ingrijpende vorm van insluiting.

Hoewel de commissie het net als verweerster betreurt dat de inspanningen van het behandelteam uiteindelijk niet hebben geleid tot stabilisatie van het toestandsbeeld van klager en hiermee niet tot een uitbreiding van het kamerprogramma van klager, ziet de commissie onvoldoende aanleiding om aan te nemen dat de beslissingen om de insluiting te continueren op onjuiste gronden zijn genomen. De commissie acht de keuze voor een beleid waarbij het kamerprogramma wordt uitgebreid wanneer het toestandsbeeld van klager voor langere tijd stabiel is, alleszins begrijpelijk. Er dient immers een goede inschatting te worden gemaakt van het al dan niet gereduceerde risico op ernstig nadeel voor klager en anderen. Dat betekent dat de instelling formeel geen verwijt kan worden gemaakt over een onzorgvuldige toepassing van de aan klager opgelegde vrijheidsbenemende maatregelen. De commissie beoordeelt de initiële klacht met betrekking tot de op 2 oktober 2020 aangezegde insluiting daarom ongegrond.

De commissie wil echter niet voorbij gaan aan het gegeven dat verweerster ter zitting en in haar mondelinge aanvulling na de zitting heeft aangegeven dat het beter zou zijn geweest om na het weekend van 3/4 oktober een andere beslissing te nemen ten aanzien van de uitbreiding van het kamerprogramma. Zij is -achteraf bezien- van mening dat zij het kamerprogramma na het getoonde goede gedrag van klager in het weekend van 2/3 oktober had kunnen aanpassen zodat klager direct voordeel had kunnen ervaren van zijn goede gedrag in de vorm van uitbreiding van zijn vrijheden. Verweerster heeft ter zitting haar excuses aangeboden en haar huidige inzicht kenbaar gemaakt. Hoewel niet kan worden vastgesteld of een aanpassing van het kamerprogramma tot een stabielere toestandsbeeld van klager zou hebben geleid, volgt de commissie verweerster in haar stelling dat voornoemde overwegingen in de besluitvorming over de aanpassing van het kamerprogramma een rol hadden moeten spelen. Om die reden zal dit klachtonderdeel, voor zover het de vrijwel ongewijzigde continuering van het kamerprogramma betreft na het weekend van 3/4 oktober als gegrond worden beoordeeld.

Ten aanzien van het verzoek tot schadevergoeding.

De commissie ziet in het licht van de gedeeltelijke gegrondverklaring van de klacht aanleiding om te komen tot de toekenning van een schadevergoeding. Verweerder heeft de commissie desgevraagd laten weten dat zij geen reden ziet om inhoudelijk op het verzoek tot schadevergoeding te reageren. Artikel 10:11 lid 4 Wvrgz bepaalt dat de klachtencommissie een schadevergoeding in de zin van de Wvrgz naar billijkheid vaststelt. Een schadevergoeding laat zich slechts naar billijkheid schatten en een dergelijke schatting behoeft in beginsel geen nadere toelichting. De klachtencommissie vindt een schadevergoeding van € 50,00 onder de gegeven omstandigheden billijk.

Beslissing

Gelet op het bovenstaande verklaart de commissie de klacht deels gegrond; en wijst de commissie het verzoek tot schadevergoeding ten laste van de zorgaanbieder toe ten bedrage van € 50,-- ; en wijst de commissie het meer of anders verzochte af.

Rotterdam, 25 november 2020

Namens de klachtencommissie

[voorzitter], voorzitter